

УДК 728.51

Д. С. Бородай,*аспірант кафедри архітектури житлових
та громадських будівель***В. М. Лях,***кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури
житлових та громадських будівель
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ СПОРТИВНО-ТУРИСТИЧНИХ ГОТЕЛІВ

Анотація: визначені основні чинники, що безпосередньо впливають на розвиток інфраструктури готелів спортивно-туристичного призначення. Проведена диференціація готельних підприємств за призначенням, визначені готелі туристичного та спортивно-туристичного призначення. Розглянуті особливості функціональної організації спортивно-туристичних готелів на прикладі зарубіжного та вітчизняного досвіду будівництва.

Ключові слова: спортивно-туристичний готель, спортивний комплекс, туристична інфраструктура, функціонально-планувальна організація.

Вступ. В останні роки у світі помітними темпами почав зростати інтерес людей до спорту та спортивного туризму. Не виключенням є також і Україна, де останнім часом з'являється все більше нових спортивних комплексів з розвинутою інфраструктурою.

Значні історичні події, соціальні перебудови, зростання культурного рівня населення, прагнення до здорового способу життя викликали інтерес людей до пам'яток історії і культури, місць історичних подій, пам'яток природи, у зв'язку з чим набув неабияку популярність туризм взагалі, а також спортивний туризм зокрема.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблемам архітектурної організації та розвитку готельної інфраструктури в Україні були присвячені роботи Карської О. М. «Архітектурно-планувальна організація малих готелів в умовах природних комплексів» та Лисенської Ю. В. «Методика формування і оцінки функціонально-планувальної організації готельних комплексів на ранніх стадіях проектування». Наукових досліджень, що стосуються проблематики готелів туристичного та спортивно-туристичного спрямування, в Україні недостатньо. Таким чином залишається багато

нерозкритих питань щодо передумов розвитку спортивно-туристичних готелів та їх архітектурної та функціонально-планувальної організації.

Постановка завдання. Проблема будівництва сучасних готелів високого класу набуває все більшої актуальності в останні часи. Особливо це стосується готелів, які розташовуються в курортних районах, поблизу туристичних та спортивних комплексів. Це пояснюється зростанням потреб людей у прагненні до здорового способу життя, заняттями фізичною культурою та спортом, забезпеченні комфортних умов відпочинку.

Проблема створення сучасних туристичних та спортивно-туристичних готелів стає все більш актуальною і в Україні, де останнім часом з'являється все більше нових спортивних комплексів з розвинутою інфраструктурою.

Позитивним фактором у вирішенні проблеми створення готелів є майбутній Чемпіонат Європи 2012 року, що сприятиме значному внесенню вітчизняних та іноземних інвестицій у будівництво.

Сучасні вимоги до проведення спортивного турніру такого рангу передбачають створення потужної інфраструктури. Необхідною умовою є будівництво готельної мережі, що відповідає міжнародним вимогам сьогодення. До речі, на даному етапі, питання про створення готелів високого рівня комфорту стоїть дуже гостро.

Основний матеріал і результати. Сучасні готелі з високим рівнем комфорту стали складним комплексним організмом, до складу якого входить велика кількість приміщень різного функціонального призначення: житлові, прийому та обслуговування, громадського харчування, приміщення культурно-масового призначення, побутового обслуговування, адміністративні, службові, господарські, підсобні, технічні й інші приміщення.

Збільшення кількості готелів, підвищення рівня їх комфорту і розширення переліку громадських приміщень обумовлює доцільність їх диференціації за призначенням. Готелі різного призначення мають різні вимоги щодо розміщення будівлі на ділянці, вирішення і озеленення даної ділянки, складу номерного фонду, наявності низки приміщень громадського обслуговування. Таким чином проєктують готелі загального типу, ділового призначення, транзитні, кемпінги, мотелі, курортні та туристичні готелі.

В свою чергу туристичні готелі також мають певну класифікацію – спортивно-туристичні готелі, гірськолижні туристичні готелі, авто-туристичні готелі, готелі, призначені для тих, хто прибув з екскурсійними цілями.

Функціонально-планувальна організація туристичних готелів відрізняється досить розвинутим блоком спортивно-розважальних приміщень, наявністю конференц-залу, розвинутим блоком громадського харчування, що включає декілька ресторанів, або кафе з різноманітною кухнею. Туристичні готелі, як

правило, мають значну за розмірами ділянку, на якій влаштовуються відкриті басейни, місця для відпочинку, паркова зона, спортивні майданчики, автостоянки.

Невід'ємною частиною інфраструктури туристичних готелів останнім часом стали спортивно-туристичні готелі. В останні роки чітко простежується тісний взаємозв'язок між спортом та туризмом. Національні та міжнародні спортивні змагання високого гатунку почали збирати величезні глядацькі аудиторії, що спричинило значні потоки туристів як всередині країни, так і зовні. Виникла необхідність створення потужної туристичної інфраструктури, яка б змогла задовольнити потреби туристів в комфортному розміщенні та проведенні вільного часу. Значну роль у вирішенні даної проблеми відіграють саме спортивно-туристичні готелі - одні з найбільш важливих елементів, як спортивної, так і туристичної інфраструктури. Як показав досвід експлуатації спортивно-туристичних готелів у світі поєднання спортивної та туристичної функції надає значних переваг з економічної точки зору, а також зручності і комфорту.

Отже, спортивно-туристичні готелі призначені для розміщення та обслуговування спортсменів і туристів. Перевагою цих готелів є відносна незалежність від сезонних коливань туристського потоку. Як правило, вони розташовуються на курортах, в зонах туризму і відпочинку, в заміських рекреаційних зонах у складі рекреаційних та спортивних комплексів. Їх місткість в основному коливається від 100 до 600 місць. Особливістю таких готелів є наявність розвиненої групи спортивних і оздоровчих приміщень та споруд, до складу яких входять: спортивні зали, плавальний басейн, сауна, відкриті площинні спортивні споруди. Номерний фонд представлений переважно 1,2,3-місними номерами. Досить часто харчування для спортсменів організовується в їдальнях спецхарчування.

До спортивно-туристичних можна також віднести гірськолижні туристичні готелі. Вони призначені для розміщення спортсменів і туристів гірськолижників. Влітку такі готелі є опорними пунктами для гірськопішохідних подорожей і екскурсійної діяльності. Розташовуються у складі гірськолижних туристичних комплексів і зонах гірськолижного спорту, поблизу підйомників, лижних та гірськолижних трас. Їх місткість, як правило, – 100 -1000 місць. В гірськолижних туристичних готелях особлива увага зосереджується на вирішенні пункту прокату лиж, який визначає умови занять гірськолижним спортом і туризмом. Номери 1,2,3 – місні. Доцільно передбачати 4-5 резервних кімнат-гуртожитків на 8-12 місць для молодіжних груп.

Як було визначено з аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду, основними місцями розташування спортивно-туристичних готелів є курортні райони, райони з розвинутою інфраструктурою лижного та гірськолижного спорту, спортивні комплекси. Найбільш популярними туристичними центрами з розвинутою спортивною інфраструктурою є курортні міста Туреччини, а також гірські райони таких європейських країн як Фінляндія, Німеччина, Австрія, Швейцарія, Болгарія, Румунія, Італія, Росія.

Одним з найбільш характерних прикладів міжнародного досвіду будівництва спортивно-туристичних готелів є готель «Adora Golf Resort» (Туреччина) (рис. 1). Це п'ятизірковий готель, який знаходиться в курортному містечку Белек на морському узбережжі. Збудований у 1992 році, призначений для розміщення футбольних команд та спортивних делегацій, а також для проведення конференцій. Готель складається із двох чотирьохповерхових корпусів і десяти двоповерхових бунгало. Номерний фонд складає 500 номерів різного гатунку. Інфраструктура включає бізнес-центр, 12 конференц-залів місткістю від 25 до 1000 місць, магазини, кафе, ресторан, бари, сауну, СПА-центр, турецьку лазню, салон краси, аквапарк. Спортивна інфраструктура представлена 4 професійними футбольними полями, закритим і відкритим плавальними басейнами, різними видами водного спорту, тренажерним залом, тенісними кортами, волейбольним майданчиком, гольфом, фітнес-центром.

Рис. 1. Готель «Adora Golf Resort» (Туреччина)

Прикладом гірськолижного туристичного готелю є чотирьохзірковий готель «Ruka Novi» (Фінляндія). Він знаходиться в центрі курорту Рука, в 50 метрах від підйомників, пункту оренди лиж і спортивного спорядження спортивно-оздоровчого центру Ruka Clubi. Семиповерховий готель в альпійському стилі був збудований в 2001 році. Готель включає 180 номерів.

Інфраструктура представлена: рестораном "Ruka Novi " на 550 місць, нічним клубом на 420 місць, конференц-центром на 220 місць, двома невеликими конференц-залами, двома саунами, магазином-прокатом спортивного спорядження. Спортивна інфраструктура включає: траси для бігових лиж, лижну школу, гірськолижний комплекс, фітнес-центр, тенісні корти, майданчики для гольфу, бадмінтону, баскетболу.

Сприятливі природно-кліматичні умови для розвитку спорту та спортивного туризму, велика кількість рекреаційних та курортних зон, поступове зростання рівня життя населення сприяють розвитку інфраструктури спортивно-туристичних готелів і в Україні.

Прикладом спортивно-туристичного готелю є тризірковий готель «Еллада» (рис. 2) - один з найкращих, сучасних готелів на Одеському узбережжі, який знаходиться в місті Южний неподалік від Одеси. Розрахований на 74 місця, включає 43 комфортабельні номери, серед яких одномісні і двомісні номери (однокімнатні і двокімнатні люкси, номери-апартаменти). До складу готелю входить ресторан, лікувально-оздоровчий центр, бізнес-центр з конференц-залом на 65 місць, релакс-центр, який включає басейн, фінську сауну, турецьку лазню. Спортивна інфраструктура представлена сучасним тренажерним залом та спортивною ареною ФСК «Олімп», яка є ідеальним місцем для проведення спортивних заходів будь-якої складності.

Рис. 2. Готель «Еллада» (Україна)

Висновок. Розглянувши проблематику розвитку готельних комплексів туристичного та спортивного спрямування, проаналізувавши їх інфраструктуру на прикладі іноземного та вітчизняного досвіду можемо зробити деякі висновки. Висока інвестиційна привабливість, можливість застосування новітніх технологій в архітектурі готелів спортивно-туристичного призначення

визначає цей напрямок в будівництві готельних підприємств, як один з найбільш привабливих та перспективних для реалізації, як високих творчих завдань, так і ефективних економічних проектів. Адже, туризм займає чільне місце в економіках багатьох країн світу. Він може стати тією рушійною силою, що надасть потужних імпульсів для розвитку економіки в цілому та всебічного і гармонійного розвитку суспільства.

Крім того все більшої актуальності набирає спортивний туризм, оскільки рівень спорту зростає з кожним роком, що приваблює значні глядацькі аудиторії. Тим самим зростає кількість інвестицій, що вкладаються в його розвиток як в світі в цілому, так і в Україні зокрема.

Література

1. Байлик С.И. Гостиничное хозяйство. Проблемы, перспектива, сертификация. – К.: ВИРА-Р, 2001
2. Ляпина И. Ю. Организация и технология гостиничного обслуживания. – М.: ПрофОбрИздат, 2001. – 208 с.
3. Чудновский А. Д. Туризм и гостиничное хозяйство. – М.: Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ». Издательство ЭКМОС, 2000. – 400 с.
4. <http://www.hotelexecutive.com>

Аннотация

Определены основные факторы, которые непосредственно влияют на развитие инфраструктуры гостиниц спортивно-туристического назначения. Проведена дифференциация гостиничных предприятий по назначению, определены гостиницы туристического и спортивно-туристического назначения. Рассмотрены особенности функциональной организации спортивно-туристических гостиниц на примере зарубежного и отечественного опыта строительства.

Ключевые слова: спортивно-туристическая гостиница, спортивный комплекс, туристическая инфраструктура, функционально-планировочная организация.

Abstract

Pre-conditions of formation and trends of development of sports and tourist hotels. The basic factors which directly influence on development of infrastructure of sports and tourist hotels are devoted. The differentiation of hotel enterprises on purpose is conducted. Also sports and tourist hotels are devoted. The features of functional organization of sports and tourist hotels are considered on the examples of foreign and home experience of building.

Keywords: sports and tourist hotel, sport complex, touristic infrastructure, functional and planning organization.